



วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

TTM 214	ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 3 (Thai Pharmacy Practice III)	2(0-6-3)
วิชาบังคับร่วม	TTM 213 เภสัชกรรมไทย 3	
วิชาบังคับก่อน	TTM 211 เภสัชกรรมไทย 2 TTM 212 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 2	
ภาคการศึกษา	S/2569	
กลุ่ม	11	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาชีพ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	อาคารวิทยาศาสตร์ 4/2	☒ ในที่ตั้ง ☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	29 พฤษภาคม 2569	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

1. สามารถอธิบายความหมายของ คณาเภสัช และประเภทของคณาเภสัช
2. สามารถเรียนรู้การจัดกลุ่มยาตามอาการโรค
3. สามารถเรียนรู้หลักการและวิธีการปรุงยา
4. สามารถเรียนรู้การใช้กระสายยา การแต่งสี กลิ่น รส และสารปรุงแต่ง
5. สามารถเรียนรู้การทำให้ตัวยามีพิษน้อยลงและการเก็บรักษายาที่ปรุงแล้ว
6. สามารถเรียนรู้การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ปรุงยาและการเก็บรักษา

2. คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติการผลิตตำรับยาสมุนไพรในรูปแบบต่างๆ เช่น ยาน้ำ ยาผง ยาแคปซูล และยาเม็ด ตามมาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย รวมทั้งการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

Practice in producing herbal medicines in various forms such as liquid medicine, powder medicine, capsules, and tablets in accordance with Thai herbal standards as according to Thai herbal texts. Including the quality control of herbal products

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี 3 ชั่วโมง/สัปดาห์โดยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ■ เบอร์โทรศัพท์ 085-9957551
หรือกลุ่ม (เฉพาะรายที่ต้องการ)โดยจองวันเวลาล่วงหน้า ■ e-mail : noppunt.p@rsu.ac.th
หรือมาพบตามเวลา ■ Facebook : TTM213/214_69

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

1. การมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นได้
2. มีความรู้และความเข้าใจในพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. สามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปลงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิงได้
4. มีความสามารถในการเตรียมยา การผลิตยา การปรุงยา การจ่ายยา และการควบคุมคุณภาพของยาแผนไทยให้มีคุณภาพตามหลักสากล

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1	มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเป็นผู้มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ	สอนโดยสอดแทรกประเด็นความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	สังเกตพฤติกรรมและประเมินผลจากการเข้าชั้นเรียน และมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.2	มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งในการปฏิบัติตนและการทำงาน	ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ ยกตัวอย่างการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ	ไม่มีการประเมินผล
1.3	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้บริโภค สิทธิผู้ป่วย ตลอดจนสิทธิในการปฏิบัติการของแพทย์แผนไทย โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม	สอดแทรกเนื้อหาด้านความมีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน	ไม่มีการประเมินผล

2. ความรู้

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.1	มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตและพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	สอนแบบบรรยายโดยสอดแทรกเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับสมุนไพรและชื่อวิทยาศาสตร์รวมถึงสารสำคัญที่มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาบำบัดและบรรเทาอาการต่างๆ	- ประเมินจากการสอบกลางภาคและสอบปลายภาค - ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.2	มีความรู้และเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	สอนการปรุงยาจากภูมิปัญญาพื้นบ้านขนานต่าง ๆ รวมทั้งมีการประยุกต์ใช้การพัฒนาตำรับยาให้สะดวกในการใช้ยาสมุนไพร	ไม่มีการประเมินผล
2.3	มีความรู้และทักษะในกระบวนการวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้	สอนบรรยายและปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรอย่างถูกต้องและข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพรอย่างปลอดภัย	ไม่มีการประเมินผล

3. ทักษะทางปัญญา

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.2	สามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปลงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิง และแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้มีคุณภาพในการให้บริการทางการแพทย์แผนไทย	-แนะนำแหล่งข้อมูลสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัย น่าเชื่อถือทั้งในประเทศและนานาชาติ -มอบหมายงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน	- ประเมินจากการสอบกลางภาคและสอบปลายภาค - ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.3	สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทางการวิจัย และนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนไป	-สอนการนำข้อมูลที่สืบค้นมาวิเคราะห์และสรุปผล	ไม่มีการประเมินผล

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อสังคม และการพัฒนาตนเอง วิชาชีพ องค์กร และสังคมอย่างต่อเนื่อง	-เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลรอบข้างฝึกทำงานเป็นทีมเพื่อเสริมสร้างบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตาม	ไม่มีการประเมินผล

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.1	สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะ คณิตศาสตร์ และสถิติที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	สอนบรรยายรวมทั้งฝึกปฏิบัติการคำนวณ สูตรตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยา	ประเมินจากการสอบกลางภาค และสอบปลายภาค
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.3	สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ เพื่อการแสวงหาความรู้ การรวบรวม การประมวล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล	มอบหมายงานสืบค้นข้อมูลสมุนไพร	ไม่มีการประเมินผล

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
6.2	มีความสามารถในการเตรียมยา การผลิตยา การปรุงยา การจ่ายยา และการควบคุมคุณภาพของยาแผนไทยให้มีคุณภาพตามหลักสากล	สอนแบบบรรยายและปฏิบัติโดยให้ปรุงยาในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจ่ายยาในการบรรเทาอาการโรคต่างๆ และยังทำการปฏิบัติการควบคุมคุณภาพยาสมุนไพรตามหลักสากล	ประเมินจากการสอบกลางภาค และสอบปลายภาค

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์/ คาบ	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	อาจารย์ผู้สอน
1	ยาต้ม	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
2	ยาผง ครั้งที่ 1	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
3	ยาผง ครั้งที่ 2	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
4	ยาแคปซูล ครั้งที่ 1	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
5	ยาแคปซูล ครั้งที่ 2	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
6	ยาแคปซูล ครั้งที่ 3	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
7	ยาทิงเจอร์	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
8	สอบกลางภาค			
9	ยาลูกกลอน ครั้งที่ 1	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
10	ยาลูกกลอน ครั้งที่ 2	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
11	ยาต้ม	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
12	ชาชง	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
13	ยาน้ำมัน ครั้งที่ 1	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
14	ยาน้ำมัน ครั้งที่ 2	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน

15	ยาพอก	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
16	การประเมินคุณภาพมาตรฐานสมุนไพรไทย	- เอกสารประกอบการปรุงยาสมุนไพรสด และแห้ง	6	ทีมผู้สอน
17	สอบปลายภาค			

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมิน	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
2.1, 3.2, 5.1, 6.2	- สอบกลางภาค - สอบปลายภาค	8 17	40% 40%
2.1, 3.2	งานที่ได้รับมอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	15%
1.1	การเข้าชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	5%
รวม			100%

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

ตำราการแพทย์แผนไทย ประเภทเภสัชกรรมไทยของกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข
เอกสารประกอบคำสอนวิชาเภสัชกรรมไทย 3 ของคณะผู้สอน

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

เวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1 และเล่ม 2 จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1 เล่ม 2 ฉบับพระยาพิชัยประสาท จัดพิมพ์โดยกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทยศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับอนุรักษ์ จัดทำโดยมูลนิธิฟื้นฟู ส่งเสริมการแพทย์ไทย
เดิม และอายุรเวทวิทยาลัย (ชีวกโกมารภัจจ์)

ตำรายาในศิลาจารึกวัดพระเชตุพน ฯ จัดพิมพ์โดยโรงเรียนแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน ฯ

ตำราแพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม 1 เล่ม 2 เล่ม 3 รวบรวมโดยขุนโสภิตบรรณลักษณ์

ตำรายาจารึกวัดราชโอรสและพระโอสถพระนารายณ์ จัดพิมพ์โดยโครงการเผยแพร่ เอกลักษณ์ของไทย ฯ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชา จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์
อัมรินทร์ พ.ศ. 2544

ตำราสรรพคุณยา ฉบับกรมหลวงวงษาธิราชสนิท และตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ
สาขาการแพทย์แผนไทย

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย
คู่มือการใช้ยาจากสมุนไพร สำหรับสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ web site ของคณะฯ

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ระบบการประเมินที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

1. ระบบประเมินการเรียนการสอน โดยศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ประเมินผู้สอน ความคิดเห็นของนักศึกษา และประสิทธิภาพการสอน
2. ระบบการประเมินคุณภาพการสอนของวิทยาลัย โดยใช้ google forms ซึ่งผู้ประเมินมีอิสระในการประเมิน ระบบการประเมินจะรายงานผู้บริหาร และผู้สอน

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- คณะกรรมการกำกับมาตรฐานภายนอก ที่พิจารณาหัวข้อที่สอน การออกข้อสอบและการตัดเกรดที่สะท้อนถึงผลการเรียนรู้
- ระบบประเมินการสอนออนไลน์ ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งผู้ประเมินมีอิสระในการประเมิน ผู้บริหารและผู้สอนสามารถเรียกดูผลการประเมินได้

3. การปรับปรุงการสอน

- นำผลการประเมินประสิทธิภาพของรายวิชามาพิจารณาและปรับปรุงกลยุทธ์และวิธีการสอน
- ประชุมทีมผู้สอน เพื่อร่วมหาแนวทางหรือวางแผนการปรับปรุงพัฒนารายวิชา

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ☐ สัมภาษณ์นักศึกษา
- ☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา
- ☒ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามแนวการทวนสอบผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดย สำนักงานมาตรฐานวิชาการ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต
- ☐ การประเมินความรู้รอบยอดโดยการทดสอบ
- ☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน
- ☐ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม
- ☐ อื่นๆ ระบุ

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

หลักสูตรฯ มีระบบทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา และผลการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินของหลักสูตรฯ การรายงานรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน หลังการทบทวน

ประสิทธิผลของรายวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาในการทบทวนเนื้อหาที่สอน และกลยุทธ์การสอนที่ใช้ และนำเสนอ
แนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาในการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา เสนอต่อหัวหน้าหลักสูตรฯ เพื่อ
นำเสนอในที่ประชุมของหมวดวิชาฯ และคณะกรรมการวิชาการประจำวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็น และสรุป
วางแผนพัฒนาปรับปรุงสำหรับใช้ในปีการศึกษาถัดไป